

עודכן ב- 30/04/2008 00:00

ויז'ניץ המקורי, נגד ויז'ניץ האורגניל

איך קובעים מי יהיה היורש של האדמו"ר מויז'ניץ? פונים לרשם העמותות

מאת [יאיר אטינגר](#)

מה קורה כאשר סכסוך חריף פורץ בחומוסייה משגשגת באבו גוש? בשלב ראשון מוקמת חומוסייה מתחרה, הטוענת כי היא-היא "אבו שוקרי המקורי", אחר כך הצדדים הולכים לבית משפט, ומנהלים מאבק עיקש גם ברחוב, אבל אם במקרה עובר איזה קופירייטר בסביבה, אפשר להכריז מול המצלמות "יאללה סולחה".

ומה קורה כאשר הסכסוך המר פורץ ב"חצר הקודש ויז'ניץ", אחת החסידויות הגדולות והעשירות בעולם? האם אחד הצדדים יסכים לוותר על השם "ויז'ניץ"?

כל סכסוך פנימי בקהילה החרדית, כך קובע כלל ברזל, לעולם לא יובא לפני גורם חיצוני, ובטח לא ינתן בו פתחון פה לזרועות השלטון. חריף ככל שיהיה, הסכסוך יובא להכרעת הרבנים, או, במקרים חריגים, לדין תורה. אלא שמעת לעת פורץ סכסוך כה מר, עד כי הצדדים לא בוחלים גם בנשק לא קונוונציונלי.

כך קרה באחרונה, שמאבק הירושה הקורע זה כמה שנים את חצר ויז'ניץ הובא לפני לא אחר מאשר פקיד במשרד המשפטים: רשם העמותות. זה התבקש בעצם לקבוע בעקיפין, מיהו יורשו של האדמו"ר הקשיש והחולה, רבי יהושע הגר, ששני בניו מתקוטטים על ירושתו עוד בחייו.

הפעם, פסח עבר על קרית ויז'ניץ בבני ברק בשלום. בפעם שעברה, זמן חירותנו צוין בשכונה הזאת בקטטות רחוב בין "השרוליסטים", חסידי הבן הבכור רבי ישראל הגר, ל"מנדליסטים", חסידי הבן הצעיר, רבי מנחם מנדל הגר. לכולם כאן ברור כי זו רק הפוגה, וידוע גם סופו של המאבק - פילוג לשתי חסידויות נפרדות, אבל כל עוד האדמו"ר בן ה-94 חי, חוט שערה דקיק מחבר עדיין בין הפלגים. השאלה המעשית שהובאה לפני רשם העמותות היא, איזו משתי החצרות רשאית לכנות את מוסדותיה בשם "ויז'ניץ".

ראשיתו הסיפור לפני כ-25 שנה, אז החליט האדמו"ר לנדות את בכורו ישראל, ולנשלו מכל תפקידיו בחסידות. ישראל נחשב עד אז ליורש העצר הבלתי מעורער וגירושו היכה את העולם החרדי בהלם. מאוחר יותר נטען שהנידוי נעשה בהשפעת אמו, לאה אסתר הגר, שהעדיפה את בנה הצעיר והאהוב, מנחם מנדל. מנחם מנדל, שזכה בבכורה, החל לגבש לעצמו תומכים בחסידות. אלא שכעבור כמה שנים העניינים השתבשו. אחרי פטירתה של אמו האוהבת החליט אביו, בגיל 85, להתחתן בשנית. מנחם מנדל התנגד לחתונה, ובתוך כך הסתכסך עם כמה מהדמויות החזקות בחסידות, ובראשם חיים משה פלדמן, איש עסקים מלונדון, התורם הגדול והמשפיע של החסידות.

בשנת 2002, כאשר מצבו הבריאותי של האדמו"ר החל להתדרדר, רקמו אשתו השנייה, שיינדל, ופלדמן הפיכת חצר שנייה. בערב סוכות, לאחר מאמצי תיווך ממושכים, רבי ישראל הוכנס בחשאי לבית שממנו גורש 18 שנה קודם לכן, ופגש באביו החולה. בתוך זמן קצר הושלמה ההפיכה: האדמו"ר נטל מבנו הצעיר את השליטה במוסדות החסידות והעבירה

לידי ישראל. הבן הצעיר החליט שלא לוותר, וטוען כי הרבנית והגבאים ניצלו את העובדה שאביו אינו צלול עוד. מיעוט מבין החסידים נותרו נאמנים לו, ונדבנים שגייס תרמו לו כספים להקים בשנים האחרונות מוסדות משלו.

כאן נכנס לתמונה רשם העמותות. לפני כשנה רשמו תומכיו של מנחם מנדל עמותה בשם "מרכז חסידי ויז'ניץ: מוסדות ישועות משה בני ברק". אנשיו של רבי ישראל, השולט במוסדות הרשמיים של החסידות, החליטו למנוע זאת מהם. הם שכרו את שירותיו של עו"ד דוד ליבאי, שפנה לרשם העמותות בבקשה לבטל את הרישום.

ליבאי כתב לרשם, כי "הקמת העמותה נעשית על ידי אנשים פרטיים המבקשים לפלג את החסידות, שאינם מוסמכים לייצג את חסידות ויז'ניץ, שאין להם קשר לעמותות הקיימות ואין הם מייצגים את פעילות החסידות". עוד כתב, כי "ברישום עמותת מרכז חסידות ויז'ניץ יש כדי להטעות את הציבור".

בתגובה שכרו המנדליסטים את שירותיו של עו"ד אריה דנציגר, שטען שאין עילה להתערבות הרשם, משום שבפועל קיימות קהילות שונות של החסידות שכל אחת מהן מונהגת על ידי רב משלה, וכי אין מניעה להשתמש בשם "מרכז", המופיע בשמן של עמותות רבות.

רשם העמותות החליט בתחילת החודש שלא להתערב. "לא הוכח כי שם העמותה מטעה בהתיימרו לשקף את היותה של העמותה ארגון גג או הארגון המרכזי בחסידות", כתב עו"ד דרור ארם, ראש מחלקת רישום ברשם העמותות. "זכותם של מייסדי העמותה לייסד עמותה ולבחור לה שם הולם, הינה פועל יוצא מזכות ההתאגדות". עוד כתב לפרופ' ליבאי, כי "בהתייחס לטענת מרשותיך כי הקמת העמותה נועדה לפלג את החסידות ולפגוע בהן, המדובר בנושא עובדתי מורכב החורג מהיקפו של ההליך דנן. הפורום הראוי לטענה זו הוא בית משפט מוסמך ולא הרשם". האם הפרק הבא בסכסוך בחצר ויז'ניץ יגיע לבית המשפט? ואולי בכל זאת תוכרז סולחה?

כל הזכויות שמורות, "הארץ" ©

סגור חלון